

I. FEJEZET.

Hivatalos ügyvezetés.

I. Felterjesztések.

I. A hivatalos levelek külfelszerelési kellékei.

a) (1854. évi 76. sz. püsp. rend. Circ. Lythogr. 22.)

Frequentior casus, quod pro Litteris quantumvis officiosis ad Rssmum Ordinariatum directis in duplo et quandoque in triplo quoque debeat isthic taxa postalis ideo unice persolvi, quia respectivi Curati seu praescriptam formam non observant, seu in locum officiosi parochialis sigilli privatum sigillum Litteris adprimunt, causa est; quod SS. Curionibus in memoriam revocari debeat: ut

a) Quasvis Litteras officiosas ita expediant, quemadmodum eaedem ab hinc expediri solent: seu superius citetur Nrus officiosus, tum vero scribatur: *Ab Officio V. A. Diaconali vel Parochiali N. Ad locum tituli scribendum est: Ad Rssmum Ordniariatum Dioecesis 5-Ecclesiensis vel Ad Venerabile Consistorium Dioecesis 5-Ecclesiensis.*¹⁾ Inferius denique in uno latere: *ex officio,*²⁾ in alio autem *5-Ecclesiis.*

b) Ut tales Litterae Officiosae nunquam privato sigillo, verum *semper officioso* muniantur. Reflectere etiam debeo: ut dum provocati Rssmo Ordinariatui rescribendum habent, semper etiam Nrum et datum obtentarum ab hinc Litterarum exponant, idque seu in sinistro angulo superius — seu in contextu Responsoriarum.

b) (1865. évi 2154. sz. püsp. rend. Circ. 1861 — 1869 .181.)

Officiositatis ratione et recto ordine quoque sic postulante, Venerabili Clero Curato commendare volo: ut omnes Literas officiosas sub titulo: „Ad Reverendissimum Ordinariatum Dioecesis Quinque-Ecclesiensis“ promoveant, et nunquam omittant officiosum Numerum, item „ex offo“ apponere, ne ob defectum formalitatis huius taxa postalis solvi debeat.

Periodicas relationes semper via VADiaconali, et in cumulo ex toto Districtu, cum comitivis literis opto promoveri.

¹⁾ A v. és k. m. kir. miniszter 14517/1886. sz. r. szerint a portómentes levelek és küldemények az állam hivatalos nyelvén címzendők. L. Circ. 1886. 1465. sz. a. Helynevek ragozatlanul használandók: v. közokt. min. 814/1903. Circ. 1903. IV. 50.
²⁾ A portómentes egyházi hivatalokra, ügyekre s a portómentességi záradékra vonatkozó keresk. ministeri 741/1907. sz. rendeletet l. Circ. 907. 1239. sz. a. — A belügymin. 4600/1900. kézbesítési utasítását l. Circ. 1903. V. 64.

c) *Postai csomagok szállítása.*

(1902. évi 2437. sz. püsp. hirdetmény. Circ. IX. 112.)

Figyelmébe ajánlom a tiszt. egyházmegyei papságnak, hogy a hivatalos *csomagok* szállításához a nagym. m. kir. pénzügyminiszter urnak folyó évi június 8-án 31209. sz. alatt kibocsátott rendelete értelmében jelenleg *értékjegyes szállítólevelek* használandók ugyan, de *vitelbér* érték nem fizetendő. Fel kell azonban tüntetni a szállítólevélen, hogy a küldemény *hivatalos, egyházi ügy és viteldijmentes.*

2. Időszaki jelentések idejében, az esperes útján terjesztendők fel. Minden tárgy külön íven. Hivatkozás a vonatkozó egyházhatósági intézvény számára.

a) (1858. évi 270. sz. püspöki rendelet. Circ. Lith. 180.)

Ad rectum ordinem, qui est anima rerum, atque ad expeditum Doecesani Regiminis Systema pertinet, ne officiosae et periodicae Relationes sive praematurae, sive serius, quam boni ordinis ratio deposcat, sed praefixo, congruoque tempore per Curatos suo V.A. Diacono per hunc vero Dioecesano Gubernio, nunquam partialiter, verum collective — ac insimul — exacte praestentur. Profecto ferre non ingravate possumus, quod nonnulli, quorum nomina hac vice adhuc reticere volumus, sua in submittendis Relationibus ac Informationibus officiosis tarditate, oscitantia, ac procrastinatione, promptum negotiorum cursum adhucdum morentur, sicque repetitis eatenus monitis porro contraveniant, adeo, ut non solum eosdem ad debitam pro Relationibus faciendis terminorum scrupulosam observantiam repetitum paterne commonendos, verum etiam: Quid et Quando ac Quomodo? substerni debeat, praesenti Decreto in Tabella, quam quisque prae oculis habendo intueri possit, imo debeat, ut se excusare non valeat, definiendum esse existimaverimus.¹⁾

Porro ad rectum ordinem debitamque actorum manipulationem, ac ad omnem evitandam confusionem ide etiam pertinet, ne diversi generis objecta, in una eademque Relatione, aut Propositione, sive Recursu accumulentur, permisceantur, verum ut ea, quae disparata sunt, et diversa merita respiciunt, separatim consignata referantur, proponanturque: ut adeo hanc quoque reflexionem paterne inculcandam, ac in nexu Circul. sub ddo 8-ae Januarii 1854. Nro 76 — item 1-a Martii 1856. N. 490. ulterius disponendum habeam: ut in quibusvis Relationibus, Informationibus, aut Recursibus, seu in sequelam praeviae tabellae, seu in nexu aliorum officiosorum Ordinum faciendis, praeter Datum diei, mensis et anni emanatae ordinationis semper

¹⁾ A tabellát magát, mivel adatai már elévültek, nem közlöm. Hogy jelenleg mikor és milyen periodikus jelentések nyújtandók be hónapról-hónapra a direktorium jelzi. L. a könyvhöz csatolt függelék.

etiam Numerum officiosum citare et provocare; denique Relationibus etiam Numerum parochialem in margine supra adnotare teneantur; hoc etenim tam ad conservandum rectum ordinem, quam ad anteacta facilius exquirenda, et vel maxime ad registrationem actorum absque multo et improbo labore perficiendam plurimum confert, summeque necessarium est.

b) (1901. évi 212. sz. püsp. rend. Circ. II. 21.)

... Figyelmeztetem tiszt. papságomat, hogy *hivatalos felterjesztéseikben az egyházhatósági előző számokra és keletekre folyton hivatkozzanak és különféle ügyeket ne egy, hanem külön-külön szám alatt és iven tárgyaljanak és terjesszenek be.*

c) (1902. évi 1443. sz. püsp. rend. Circ. III. 23.)

Nem új dologra hívom fel t. papságom figyelmét, hanem csupán az előző egyházhatósági rendeletek betartását hangsúlyozom, midőn arra kérem a plebániái hivatalok vezetőit, hogy hivatalos beadványaiknál a vonatkozó előbbi **egyházhatósági** intézmény számára hivatkozzanak és felterjesztéseiket akár székhelyemen tartózkodom, akár nem — akár általam, akár helynököm által lett legyen az egyházhatósági intézmény aláírva — minden esetben hozzám, *illetőleg hatóságomhoz Pécsre* intézzék.

d) *A késedelmes felterjesztők büntetése.*

(1859. évi 2067. sz. püsp. rend. Circ. Lith. 225.)

Ad diligentiam quorumdam in legendis Circularibus ddo 28-ae Jan. 1858. N. 270. acuendam, et ad promptam in periodicis relationibus faciendam observantiam DD-is VADnis committere constitui: ut si monita non proficiant, ad rationes et expensas eius, qui periodicas relationes tempestive non exhibet, cursorem mittant, et restantem relationem sibi adferri curent.

3. **Lelkiismereti ügyeket tartalmazó felterjesztések latinul fogalmazandók.**

(1909. évi 3638. sz. püsp. rend. Circ. XIII. 96.)

Frequentissime percipio recursus in materia conscientiae in lingua vernacula exaratos atque nomini Meo inscriptos. Cum autem discretio requisita postulet, ne recursus huius generis ab omnibus indiscriminatim intelligantur, in quorum manus per indiscretionem pervenire possunt, praesentibus statuo atque praecipio, ut recursus in casibus conscientiae in posterum in lingua latina concipiantur atque in involucris *Officio Dioecetano* inscriptis horsum promoveantur.

**4. Káplánoktól hivatalos felterjesztések általában nem fogad-
tatnak el.**

(1901. évi 4016. sz. püsp. rend. Circ. XIV. 178.)

Előfordult eset kapcsán értesitem egyházmegyém plébánosait és a lelkészi hivatalok önálló vezetőit, hogy hivatalos jelentéseiket mindig magok fogalmazzák és saját aláírásukkal terjeszszék az egyházmegyei hatóság elé.

Káplánoktól és kisegítőktől a plébánosoknak és lelkészi hivatalok vezetőinek még törvényes címen való távolléte alkamával is csak a legritkább, halasztást épen nem tűrő esetben fogadok el hivatalos felterjesztést.

Ezen eljárást követeli úgy a hivatalos eskü, mint az ügyeknek kimerítő és tárgyilagos ismerete.

5. Felterjesztésekben a keresztnevek teljesen magyarul irandók.

(1911. 1064. sz. püsp. rend. Circ. V. 30.)

Ismételten előfordult, hogy nem magyar ajku, különösen horvát nyelvű községekben az iskolaszéki tagok nevei nem magyarul, hanem horvátul irattak be, úgy a választási névjegyzékbe, mint az iskolaszékek megválasztásáról szóló jegyzőkönyvekbe is. Ezenkívül maguk az iskolaszéki tagok is igen gyakran használják a horvát nyelvű aláírást. Pl. Mihaljev Pávó, Jaslin Vinkó, Gyurin Matia stb. Tekintettel azon körülményre, hogy egyházmegyém iskolai közigazgatásának nyelve a magyar, a fentjelzett eljárás tovább nem tűrhető, miért is odautasítom az iskolaszékek elnökségeit és jegyzőit, valamint a hitközségi szavazók névjegyzékének összeállítóit és az iskolaszékek választásának vezetőit, hogy valahányszor hivatalos használatra szánt iskolaiügyi — vagy egyéb okmányt, (választók névjegyzéke, iskolaszék megválasztásáról szóló jegyzőkönyv, alapítólevél, anyakönyvi kivonat stb.) állítanak ki, mindannyiszor a szereplő személyek neveit magyar nyelven vezessék be. Ez úgy értendő, hogy a vezetőknév leírásánál magyar helyesírással az illető szereplő személy által használt vezetéknevet kell beírni, ellenben a keresztnév teljesen magyarul irandó. Amikor maguk az illető személyek írják alá neveiket, főképp ha iskolaszéki tagokról van szó, az iskolaszéki elnök vagy jegyző urak igyekezzenek odahatni, hogy az illetőt rábirják, miszerint a fentiekben megjelölt aláírási formát használják. A fentiek alapján önként értetődik, hogy az iskolaszéki jegyzőkönyvek, valamint az összes iskolaiügyi és egyéb iratok, okmányok kizárólag magyar nyelven szerkesztendők.

**6. A híveknek az egyhm. hatósághoz intézendő kérvényeit a
plébánosok hivatalból kötelesek elkészíteni.**

(1847. évi 55. sz. püsp. rend.)

. . . Evenit non raro, quod miseri homines absque literis concernentis parochi suas preces per Instantias pretio scribi curatas proponant et inviati ad suos animarum pastores reponunt, de con-

silio parochi factum esse, quod ipsi scripto recurrant. Eapropter reflectere debeo omnes et singulos, quod parochi in officiosis necessitatibus preces fidelium per se scripto proponere vi officii, quod gerunt, obligentur.

7. Felterjesztésekben a pécszegyházmegyei községeknek az 1898: IV. tc. 2. §-a értelmében megállapított neve használandó.

a) (1903. évi 828. sz. püsp. rend. Circ. III. 35.)

A magyarországi vármegyék, törvényhatósági jogu, valamint rendezett tanácsu városok hivatalos neveinek az 1898. évi IV. t. c. 2. §-a alapján az országos községi törzskönyv-bizottság által megállapított „Jegyzékét“ a vallás- és közoktatásügyi min. m. kir. miniszter urnak fentidézett kérelme¹⁾ kapcsán oly felhívással közlöm egyházmegyém tiszt. papságával és az összes iskolák előljáróságával, hogy az egyházi és iskolai hivatalos iratokban, feljegyzésekben, naplókban, nyilvántartásokban, népiskolai bizonyítványokban,²⁾ tanítói, tanítónői, óvónői oklevelekben a közlött jegyzéknek megfelelő hivatalos nevek használtassanak és az iskolai tankönyvekben, valamint térképeken az előadások közben, addig is, míg az általános intézkedés erre nézve megtörténik, helyesbítettessenek.

b) (1903. évi 3801. sz. egyházhat. hird. Circ. XVII. 182.)

Vonatkozással a f. évi III. sz. egyházmegyei körlevélben az új helynevekre vonatkozó 2797/1903. sz. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteri rendeletre alább közlöm Tolnavármegye községeinek azon neveit, melyeket a belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök 1903. évi 55683. sz. a. kelt rendeletével az 1898. évi IV. t. c. 2. §-a értelmében állapított meg.

A járás és község neve (az 1900. évi Helységnévtár szerint)	Az 1898. évi IV. t.-c. alapján megállapított név	A járás és község neve (az 1900. évi Helységnévtár szerint)	Az 1898. évi IV. t.-c. alapján megállapított név
I. Dombovári járás.			
1. Csibrák	Csibrák	7. Mucsi	Mucsi
2. Döbrököz	Döbrököz	8. Nak	Nak
3. Gyula- Jovánca	Gyulaj	9. Ó-dombovár	Dombovár
4. Kocsola	Kocsola	10. Szakcs	Szakcs
5. Kurd	Kurd	11. Új-Dombovár	Újdombovár
6. Lápafő	Lápafő	12. Várong	Várong

¹⁾ A v. és k. min. 2797/1903. sz. rendeletét s magát a „Jegyzékét“ I. Circ. 1903. III. 35. l.

²⁾ L. erre vonatkozólag a v. és közokt. min. 100370/1907. sz. rendeletét Circ. 1908. VIII. 91.

A járás és község neve (az 1900. évi Helységnévtár szerint)	Az 1898. évi IV. t.-c. alapján megállapított név	A járás és község neve (az 1900. évi Helységnévtár szerint)	Az 1898. évi IV. t.-c. alapján megállapított név
---	--	---	--

II. Dunaföldvári járás

1. Bikács	Bikács	8. Gindlicsalád	Gindlicsalád
2. Bölcske	Bölcske	9. Györköny	Györköny
3. Duna-Földvár	Dunaföldvár	10. Kajdacs	Kajdacs
4. Duna-Kömlőd	Dunakömlőd	11. Madocsa	Madocsa
5. Duna-Szent-György	Dunaszentgyörgy	12. Nagy-Dorog	Nagydorog
6. Fadd	Fadd	13. Német-Kér	Németkér
7. Gerjen	Gerjen	14. Paks	Paks
		15. Tápé	Kistápé

III. Központi járás

1. Agárd	Sióagárd	9. Őcsény	Őcsény
2. Alsó-Nána	Alsónána	10. Pilis	Sárpilis
3. Alsó-Nyék	Alsónyék	11. Simonmajor	Simonmajor
4. Báta	Báta	12. Szedres	Szedres
5. Báltaszék	Bátaszék	13. Szegszárd	Szegszárd
6. Decs	Decs	14. Tolna	Tolna
7. Harcz	Harcz	15. Várdomb	Várdomb
8. Mőzs	Mőzs		

IV. Simontornyai Járás

1. Belecska	Belecska	15. Miszla	Miszla
5. Diós-Berény	Diósberény	16. Murga	Murga
3. Dúzs	Dúzs	17. Nagy-Székely	Nagyszékely
4. Felső-Nána	Felső-Nána	18. Némedi	Tolnanémedi
5. Görbő	Görbő	19. Pálfa	Pálfa
6. Gyönk	Gyönk	20. Sár-Szent-Lőrincz	Sárszent-lőrincz
7. Hidegkút	Kesző-hidegkút	21. Simontornya	Simontornya
8. Högyész	Högyész	22. Szakadát	Szakadát
9. Kalaznó	Kalaznó	23. Szárazd	Szárazd
10. Kéty	Kéty	24. Udvari	Udvari
11. Kis-Székely	Kisszékely	25. Uzd-Borjád	Uzdborjád
12. Kis-Tormás	Kistormás	26. Varsád	Varsád.
13. Kölesd	Kölesd		
14. Medina	Medina		

V. Tamási járás

1. Bedeg	Bedeg	10. Ozora	Ozora
2. Értény	Értény	11. Pári	Pári
3. Felső-Ireg	Felsőireg	12. Pincehely	Pincehely
4. Felső-nyék	Felsőnyék	13. Regöly	Regöly
5. Fürged	Fürged	14. Szakály	Szakály
6. Kánya	Kánya	15. Szemcse	Szemcséd
7. Kónyi	Nagykónyi		
8. Majsá	Majsamiklósvár	16. Tamási	Tamási
9. Nagy-Szokoly	Nagyszokoly	17. Tengőd	Tengőd
		18. Tót Keszi	Magyarkeszi

A járás és község neve (az 1900. évi Helységnévtár szerint)	Az 1898. évi IV. t.-c. 2. §-a alapján megállapított név	A járás és község neve (az 1900. évi Helységnévtár szerint)	Az 1898. évi IV. t.-c. 2. §-a alapján megállapított név
VI. Völgységi járás.			
1. Apar	Apar	18. Lengyel	Lengyel
2. Apáti	Bátaapáti	19. Majos	Majos
3. Belacz	Belacz	20. Máza	Máza
4. Bonyhád	Bonyhád	21. Morágy	Morágy
5. Börzsöny	Börzsöny	22. Möcsény	Möcsény
6. Czikó	Czikó	23. Mucsfa	Mucsfa
7. Döri Patlan	Dörypatlan	24. Nagy-Mányok	Nagymányok
8. Grábócz	Grábócz	25. Nagy-Vejke	Nagyvejke
9. Györe	Györe	26. Palatincza	Palatincza
10. Hant	Hant	27. Szálka	Szálka
11. Izmény	Izmény	28. Tabód	Tabód
12. Kis-Dorog	Kisdorog	29. Tevel	Tevel
13. Kis-Mányok	Kismányok	30. Váralja	Váralja
14. Kis-Vejke	Kisvejke	31. Varasd	Bonyhádvarasd
15. Kokasd	Kakasd	32. Závod	Závod
16. Kovácsi	Kovácsi	33. Zomba	Zomba
17. Ladomány	Ladomány		

c) (1904. évi 721. sz. egyházzhat. hird. Circ. III. 37.)

Vonatkozással az 1903. évi III. sz. egyházmegyei körlevélben az új helynevekre vonatkozó 2797/1903. sz. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteri rendeletre alább közlöm Baranya vármegye községeinek azon neveit, melyeket a belügyminiszterium vezetésével megbízott nagymélt. m. kir. miniszterelnök 1903. 113,225. sz. a. kelt rendeletével az 1898. évi IV. t.-c. 2. §. értelmében állapított meg.

I. Baranyavári járás.

A járás és község neve (az 1900. évi Helységnévtár szerint)	Az 1898. évi IV. t.-c. 2. §-a alapján megállapított név	A járás és község neve (az 1900. évi Helységnévtár szerint)	Az 1898. évi IV. t.-c. 2. §-a alapján megállapított név
I. Baranyavári járás.			
1. Albertfalu	Albertfalu	13. Herceg-Szöllős	Herczegszöllős
2. Bán	Baranyabán	14. Illocska	Illocska
3. Baranyavár	Baranyavár	15. Iván-Dárda	Ivándarda
4. Bellye	Bellye	16. Kácsfalu	Kácsfalu
5. Benge	Benge	17. Karancs	Karancs
6. Bezedek	Bezedek	18. Keskend	Keskend
7. Bolmány	Bolmány	19. Kis-Dárda	Kisdárda
8. Csúza	Csúza	20. Kis-Kőszeg	Kiskőszeg
9. Dárda	Dárda	21. Kopács	Kopács
10. Darócz	Várdarócz	22. Kő	Kő
11. Eugenfalu	Jenőfalva	23. Lapáncsa	Lapáncsa
12. Herceg-Szent-Márton	Hercegszent-Márton	24. Laskafalu	Laskafalu
		25. Laskó	Laskó
		26. Lipova	Lippó
		27. Lipovicza	Kislippó

A járás és község neve (az 1900. évi Helységnévtár szerint)	Az 1898. évi IV. t.-c. 2. §-a alapján megállapított név	A járás és község neve (az 1900. évi Helységnévtár szerint)	Az 1898. évi IV. t.-c. 2. §-a alapján megállapított név
28. Lőcs	Lőcs	37. Magyar Hertelend	Magyar-hertelend
29. Magyar-Bóly	Magyarbóly	38. Magyar Szék	Magyarszék
30. Monostor	Pélmonostor	39. Mánfa	Mánfa
31. Német-Márok	Németmárok	40. Marócz	Hegyhátmarócz
32. Sárók	Sárók	41. Mekényes	Mekényes
33. Sepse	Sepse	42. Meződ	Meződ
34. Szent István	Baranyaszent-istván	43. Mocsolád	Alsómocsolád
35. Villány	Villány	44. Nagy-Ág	Ág
36. Virágos	Virágos	45. Nagy-Hajmás	Nagyhajmás
37. Vörösmart	Vörösmart	46. Német-Szék	Németszék
<i>II. Hegyháti járás.</i>		47. Okorvölgy	Okorvölgy
1. Abaliget	Abaliget	48. Orfű	Orfű
2. Bakócza	Bakócza	49. Oroszló	Oroszló
3. Bános	Bános	50. Pálé	Pálé
4. Barátúr	Barátúr	51. Pölöske	Mecsekpölöske
5. Battyán	Kisbattyán	52. Rácz-Kozár	Ráczkozár
6. Bikal	Bikal	53. Rákos	Mecsekrákos
7. Bisztricza	Kisbisztercze	54. Sásd	Sásd
8. Bodolya	Kisbodolya	55. Szágy	Szágy
9. Budafa	Pécsbudafa	56. Szakál	Mecsekszakál
10. Császta	Császta	57. Szalatnak	Szalatnak
11. Csikós-Töttös	Csikóstöttös	58. Szárász	Szárász
12. Egerszeg	Felsőegerszeg	59. Szászvár	Szászvár
13. Egyházbér	Egyházbér	60. Szatina	Szatina
14. Felső-Mindszent	Felsőmindszent	61. Szent-György	Baranyaszent-György
15. Gerényes	Gerényes	62. Szent-Katalin	Szentkatalin
16. Godisa	Godisa	63. Szopok	Szopok
17. Gödre	Gödre	64. Tarros	Tarrós
18. Gyümölcsény	Gyümölcsény	65. Tekeres	Tekeres
19. Hetvehely	Hetvehely	66. Tékes	Tékes
20. Hörnyék	Hörnyék	67. Tófű	Tófű
21. Husztót	Husztót	68. Tormás	Tormás
22. Jágonak	Jágonak	69. Varga	Varga
23. Jánosi	Mecsekjánosi	70. Vásáros-Dombó	Vásárosdombó
24. Jenő	Baranyajenő	71. Vaszar	Kisvaszar
25. Kán	Kán	72. Váznok	Váznok
29. Kapos-Szekcső	Kaposszekcső	73. Vékény	Vékény
27. Karáczodfa	Karáczodfa	<i>III. Mohácsi járás.</i>	
28. Kárász	Kárász	1. Babarcz	Babarcz
29. Kis Hajmás	Kishajmás	2. Bár	Bár
30. Kis-Hertelend	Kishertelend	3. Bodolya	Nagybodolya
31. Komló	Komló	4. Borjád	Borjád
32. Kovaczéna	Kovácsszénája	5. Dályok	Dályok
33. Köblény	Köblény	6. Darázs	Darázs
34. Liget	Liget	7. Doboka	Cseledoboka
35. Mágocs	Mágocs	8. Duna-Szekcső	Dunaszekcső
36. Magyar-Egregy	Magyaregregy		

A járás és község neve (az 1900. évi Helységnévtár szerint)	Az 1898. évi IV. t.-c. 2. §-a alapján megállapított név	A járás és község neve (az 1900. évi Helységnévtár szerint)	Az 1898. évi IV. t.-cz. 2. §-a alapján megállapított név
9. Herczeg-Márok	Herczegmárok	27. Magyar-Sóros	Magyarsarlós
10. Izsép	Izsép	28. Magyar-Ürög	Magyarürög
11. Kisfalud	Baranyakisfalud	29. Málom	Málom
12. Kis-Nyárad	Kisnyárad	30. Martonfa	Martonfa
13. Kölked	Kölked	31. Mislény	Mislény
14. Lancsuk	Lánycsók	32. Nagy-Budmér	Nagybudmér
15. Liptód	Liptód	33. Nagy-Kozár	Nagykozár
16. Maiss	Majs	34. Németi	Németi
17. Mohács	Mohács	35. Német-Ürög	Ráczváros
18. Nagy-Nyárad	Nagynyárad	36. Ócsárd	Ócsárd
19. Német-Bóly	Németbóly	37. Patacs	Patacs
20. Pócsa	Pócsa	38. Pellérd	Pellérd
21. Rácz-Görcsöny	Ráczgörcsöny	39. Pogány	Pogány
22. Rácz-Töttös	Rácztöttös	40. Püspök-Bogád	Püspökbogád
23. Somberek	Somberek	41. Rácz-Petre	Ráczpetre
24. Szabar	Herczegszabar	42. Regenye	Regenye
25. Szajk	Szajk	43. Romonya	Romonya
26. Udvar	Udvar	44. Somogy	Somogy
27. Versend	Versend	45. Szabolcs	Mecsekszabolcs
<i>IV. Pécsi járás.</i>		46. Szalánta	Szalánta
1. Arányos	Pécsarányos	47. Szemely	Szemely
2. Árpád	Nagyárpád	48. Szent-Kút	Mecsekszentkút
3. Áta	Áta	49. Szent-László	Püspökszent-lászló
4. Belvárd	Belvárd	50. Szilvás	Szilvás
5. Birján	Birján	51. Szőke	Szőke
6. Bosta	Bosta	52. Szőkéd	Szőkéd
7. Cserkút	Cserkút	53. Töttös	Kővágótöttös
8. Devecser	Pécsdevecser	54. Udvard	Pécsudvard
9. Egerág	Egerág	55. Ujbánya	Kisujbánya
10. Gadány	Keménygadány	56. Vasas	Vasas
11. Garé	Garé	<i>V. Pécsváradi járás.</i>	
12. Görcsöny	Görcsöny	1. Berkesd	Berkesd
13. Gyód	Gyód	2. Bozsok	Palotabozsok
14. Gyula	Kisgyula	3. Ellend	Ellend
15. Hásságy	Hásságy	4. Fazekas-Boda	Fazekasboda
16. Herend	Kisherend	5. Feked	Feked
17. Hird	Hird	6. Geresd	Geresd
18. Hosszu-Hetény	Hosszuhetény	7. Hidas	Hidas
19. Kassa	Kiskassa	8. Hidor	Hidor
20. Keszü	Keszü	9. Himesháza	Himesháza
21. Kis-Budmér	Kisbudmér	10. Kátoly	Kátoly
22. Kis-Kozár	Kiskozár	11. Kékesd	Kékesd
23. Kökény	Kökény	12. Kéménd	Máriakéménd
24. Kővágószöllős	Kővágószöllős	13. Lovász-Hetény	Lovászhetény
25. Lothárd	Lothárd	14. Maráza	Maráza
26. Magyar-Peterd	Peterd	15. Monyoród	Monyoród

A járás és község neve (az 1900. évi Helységnévtár szerint)	Az 1898. évi IV. t.-cz. 2. §-a alapján megállapított név	A járás és község neve (az 1900. évi Helységnévtár szerint)	Az 1898. évi IV. t.-cz. 2. §-a alapján megállapított név
16. Nádasd	Püspöknádasd	24. Kis-Szent-Márton	Kisszentmárton
17. Nagy-Pall	Nagypall	25. Kis-tótfalu	Kistótfalu
18. Nyomja	Nyomja	26. Koros	Körös
19. Ó-Bánya	Óbánya	27. Kovácshida	Kovácsida
20. Ófalu	Ófalu	28. Kövesd	Villánykövesd
21. Olasz	Olasz	29. Lúzsok	Lúzsok
22. Pécsvárad	Pécsvárad	30. Márfa	Márfa
23. Pereked	Pereked	31. Matty	Matty
24. Pusztalu	Pusztakisfalu	32. Nagy-Harsány	Nagyharsány
25. Püspök-Lak	Püspöklak	33. Nagy-Tótfalu	Nagytótfalu
26. Püspök-Márok	Püspökmárok	34. Nagyfalva	Siklónagyfalva
27. Püspök-Szent-Erzsébet	Püspökszent- erzsébet	35. Német-Palkonya	Németpalkonya
28. Rác-Mecske	Ráczmecske	36. Old	Old
29. Szebény	Szebény	37. Páprád	Páprád
30. Szederkény	Szederkény	38. Petárda	Petárda
31. Szellő	Szellő	39. Piski	Drávapiski
32. Szilágy	Szilágy	40. Rád	Rádfalva
33. Szür	Szür	41. Sámod	Sámod
34. Varasd	Apátvarasd	42. Siklós	Siklós
35. Várkony	Zengővárkony	43. Szaporcza	Szaporcza
36. Véménd	Véménd	44. Szava	Szava
37. Zsibrik	Zsibrik	45. Szerdahely	Dráva- szerdahely
<i>VI. Siklői járás.</i>			
1. Aderjás	Adorjás	46. Tapolcza	Kistapolcza
2. Beremend	Beremend	47. Terehegy	Terehegy
3. Besencze	Besencze	48. Tésenfa	Tésenfa
4. Bisse	Bisse	49. Torjancz	Torjancz
5. Csarnóta	Csarnóta	50. Túrony	Túrony
6. Csehi	Drávacsehi	51. Új-Bezdán	Újbezdán
7. Csepely	Drávacsepely	52. Vaiszló	Vaiszló
8. Czún	Czún	53. Vejtí	Vejtí
9. Dráva-Palkonya	Drávapalkonya	54. Viszló	Diósviszló
10. Dráva-Szabolcs	Drávaszabolcs	55. Vokány	Vokány
11. Dráva-Szent-Márton	Alsószent- márton	<i>VII. Szentlőrinczi járás.</i>	
12. Gordisa	Gordisa	1. Babarcz-Szőllős	Babarczszöllős
13. Gyüd	Gyüd	2. Bagota	Pécsbagota
14. Haraszti	Egyházas haraszti	3. Bakonya	Bakonya
15. Harkány	Harkány	4. Baksa	Baksa
16. Hidvég	Baranyahidvég	5. Bánfa	Bánfa
17. Hirics	Hirics	6. Beczefa	Beczefa
18. Ipacsfa	Ipacsfa	7. Boda	Boda
19. Iván-Battyán	Ivánbattyán	8. Bodony	Siklósbodony
20. Jakabfalva	Kisjakabfalva	9. Bogdása	Bogdása
21. Kásád	Kásád	10. Botyka	Botyka
22. Kémes	Kémes	11. Bükösd	Bükösd
23. Kis-Harsány	Kisharsány	12. Csebény	Csebény
		13. Cserdi	Cserdi
		14. Csonka-Mindszent	Csonkamind- szent

A járás és község neve (az 1900. évi Helységnévtár szerint)	Az 1898. évi IV. t.-c. 2. §-a alapján megállapított név	A járás és község neve (az 1900. évi Helységnévtár szerint)	Az 1898. évi IV. t.-cz. 2. §-a alapján megállapított név
15. Czinderi-Bogád	Czinderybogád	44. Monyorós	Monyorósd
16. Dencsháza	Dencsháza	45. Nagy-Bicsérd	Nagybicsérd
17. Dinyeberki	Dinyederki	46. Nagy-Csány	Nagycsány
18. Egerszeg	Alsóegerszeg	47. Nagy-Peterd	Nagypeterd
19. Gerde	Gerde	48. Nagy-Váty	Nagyváty
20. Gilvánfa	Gilvánfa	49. Nyugot-Szent-Erzsébet	Nyugotszent- erzsébet
21. Goricza	Goricza	50. Okorág	Okorág
22. Gyűrűfű	Gyűrűfű	51. Oszró	Oszró
23. Hegy-Szent-Márton	Hegyszent-márton	52. Ózd	Ózdfalu
24. Helesfa	Helesfa	53. Pázdány	Pázdány
25. Hernádfa	Hernádfa	54. Piskó	Piskó
26. Horvát-Hertelend	Horváthertelend	55. Rónádfa	Rónádfa
27. Ibafa	Ibafa	56. Rózsafa	Rózsafa
28. Iványi	Drávaiványi	57. Rugásd	Rugásd
29. Kacsóta	Kacsóta	58. Sellye	Sellye
30. Kákics	Kákics	59. Sós-Vertike	Sósvertike
31. Katádfa	Katádfa	60. Sumony	Sumony
32. Kemse	Kemse	61. Szabad-Szent-Király	Szabadszent- király
33. Kis-Bicséri	Kisbicséd	62. Szent-Dienes	Szentdienes
34. Kis-Csány	Kiscsány	63. Szent-Gál	Vásárosszentgál
35. Kis-Dér	Kisdér	64. Szent-Iván	Magyarszentiván
36. Kis-Peterd	Kispeterd	65. Szent-Lőrincz	Szentlőrincz
37. Kistelek	Magyartelek	66. Tengerin	Tengeri
38. Kisasszonyfa	Kisasszonyfa	67. Téseny	Téseny
39. Korpád	Korpád	68. Új-Mindszent	Újmindszent
40. Magyar-Mecske	Magyarmecske	69. Varjas	Kisvarjas
41. Marócsa	Marócsa	70. Velin	Velény
42. Megyefa	Megyefa	71. Zaláta	Zaláta
43. Monosokor	Monosokor	72. Zók	Zók

II. Anyakönyvvezetés.

1. Az anyakönyvek őrzése.

(1778. évi márc. 27-én kelt kápt. helyn. rend. *Missiles* 1777-8. pag. 47.)

Adm. Rndae DVtrae et medio Ejusdem districtualibus Fratribus . . . significandum habeo, quatenus ad evitendam quamlibet imposturam Matriculas Ecclesiarum omni requisita cum praecautione custodire, et respective, dum earum usus non habetur, continuo sub sera asservare noverint.

2. Az anyakönyvek irásának módja.

a) (1818. jun. 23-án kelt ált. helyn. rend. *Protoc. Miss.* 142.)

Cum protocolla parochialia, seu sic distas matriculas in nonnullis parochiis negligenter, quodque adhuc dolorosius est, etiam erronee conscriptas esse, jam occasione Visitationis Canonicae patuisset, hinc, quo illarum authenticitatis, integritatisque consulatur, simul subsumptae negligentiae labes saltem in futurum a Pastoralis Clero removeatur. Praeterea DVtras ad earum mundam, nitidam, ac per omnia exactam scriptionem e positivo Suae Illtatis Eppalis jussu . . . non solum offose reflecto, sed graviter etiam commoneo.

b) (*Eszterg. tartom. zsinat V. §. 6. nr. 11.*)

Consuetas Baptizatorum, Copulatorum et Defunctorum Matricas nitide et diligenter scribant, in eas absque Ordinariatus assensu nullas correcturas, mutationes inferant.

3. Az anyakönyvek vezetése.

a) (1896. évi 3328. sz. püsp. rend. *Circ. XVIII.* 110.)

Az egyházi anyakönyvek vezetésére vonatkozólag tudnivalók:

1. Halva született gyermekek, kik a keresztség szentségében semmikép sem részesültek, a kereszteltek anyakönyvébe nem irandók be.

¹⁾ A püspöki körlevelek megszámlálhatatlan anyakönyvi rendelet és utasítást tartalmaznak, melyek ugyan nagyrészt érvényben vannak 1895. okát. 1. után is, de mert többnyire nem egyebek, mint az egyházmegyei hatóságtól elfogadott kormányrendeletek közlése és így inkább országos, mint egyházmegyei jogot foglalnak magukba (amennyiben t. i. országszerte recipiáltattak), mellőztem azokat és csak olyan rendelkezéseket vettem föl, melyek kizárólag az egyhm. hatóságtól származnak.

2. A csupán polgárilag egybekelt szülők gyermekének keresztelési anyakönyvezésnél az észrevétel rovatába tudvalevőleg ezen megjegyzés irandó: „Ezen gyermek szülei csupán polgárilag keltek egybe.”

Az ily gyermekek keresztelési bizonylata a következőleg fog hangzani: „Alulírott ezennel hitelesen bizonyítom, hogy n—i róm. kath. plebánia egyházban 18 . . . évi keresztelési anyakönyvében x folyószám alatt foglalt bejegyzés tanúsága szerint: János, róm. kath. vallásu Kiss Antal és Nagy Katalin csupán polgárilag egybekelt szülőknek 18 . . . évi x. hó 10-én születet fiugyermeke ugyanazon év és hó 11-én N. N. helybeli róm. kath. lelkész által N. N. és N. N. kereszt-szülők jelenlétében megkereszteltetett. Kelt stb.”

A halottak anyakönyvében szükség szerint a következő kifejezések használandók: János, róm. kath. vallásu Kis Antal és róm. kath. vallásu Nagy Katalin csupán polgárilag egybekelt szülők gyermeke; vagy: Kis Antal Nagy Katalinnak polgári élettársa; vagy Nagy Katalin, elhunyt Kis Antalnak néhai polgári élettársa.

b) Az anyakönyvek nyelve.

(1894. évi 3012. sz. püsp. rend. Circ. XV. 86.)

Liquidatione nexu circularium ddtó 14. Martii a. c. sub nr. 903. emanatarum circa linguam matricarum institua patuit in longe maiori quidem parte dioecesis matricas baptisatorum, defunctorum et copulatorum ad exigentiam articuli VI. §. 7. legis anni 1840. lingua hungarica duci in nonnullis tamen parochiis usque novissimum tempus sive quoad omnes, sive quoad aliquas matricas retentam esse linguam latinam, quae quidem usu ecclesiae sacrata, ob rarum tamen magisque in dies in officialibus praepremis fori civilis rarescentem eius scientiam usui officioso parum idonea est.

Quare ut requisitae in hac materia uniformitati, implemento legis supracitatae, temporumque postulato consulatur, quaecunque demum matricarum parochialium futura sit intuitu auctoritatis et valoris in foro civili sors, praesentibus serio praecipiendo dispono, ut inde ab initio affuturi anni matricae baptisatorum, defunctorum, et copulatorum in omnibus indiscriminatim, qualiscunque sit lingua s. concionum, per dioecesim dicionis hungaricae parochiis lingua hungarica ducantur et duci debeant.

Libri tanem matricarum, qui in currenti sunt, usque dum impleti fuerint, retineri poterunt.

Vice-Archi-Diaconi autem prima occasione, qua anno affuturo parochias districtuales visitabunt, utrum huic meae dispositioni factum fuerit satis, inquirendum, et sicubi hanc dispositionem executioni haud mancipatam invenerint, eatenus horsum referendum habebunt.

c) *Az anyakönyvek másodpéldányai 1895. okt. 1. után az egyházmegyei levéltár részére vezetendők.*

α) 1895. évi 3102. sz. püsp. rend. Circ. XVII. 96.

Jelen kormányhatósági intézvénnyel¹⁾ kapcsolatban ugyanazon fontos érdekre való tekintetből, mely az 1827: XXIII. tc. azon rendelkezésének, hogy az anyakönyvek két példányban vezettetessenek s a másodpéldányok az illető törvényhatóságoknak beszolgáltatassanak, indító okául szolgált, hogy t. i. a bármi okból veszendőbe ment plébániai anyakönyvek adatait legyen honnét megbízhatóképen pótolni; minthogy a plébániai anyakönyvek vezetése a legközelebb közrebocsátandó utasítás értelmében a plébános uraknak továbbra is egyik legfontosabb kötelességét fogja képezni, a mely anyakönyvekhez az egyházi élet terén ugyanazon egyházbírói érdekek fűzve maradnak, melyek miatt azok keletkeztek s máig a teljes megbízhatóság fölényével dicsekedtek; *ezzel lelkészkedő papságomra nézve szoros mihez tartású elrendelem, miszerént az általuk vezetett keresztelési, halotti és esketési anyakönyvek másodpéldányát folyó évi szeptember hó utolsó napjával lezárván és a fenti kormányrendeletben kitűzött záros határidőn belül az illetékes törvényhatóságoknak a szokott módon beszolgáltatván, folyó évi október hó esejétől kezdve a régebben érvényben volt, de egyházmegyémben szokásból kiment gyakorlat felújításával, a kereszteltek, halottak és eskettek anyakönyveinek másodpéldányait ezentúl az egyházmegyei levéltár részére vezessék s a ker. esperesi hivatalok útján évenként legkésőbb a rá következő év január hó végén egyházmegyei hivatalomhoz beterjesszék.*

β) *Az 1895. szeptember 1-én k. közös pásztorlevélhez kiadott pötinstrukció 8. pontja.*

(Circ. 1895. XIX. 109. 3428/1895.)

Duplicata matricularum Baptisatorum Defunctorum et Copulatum, in sensu dispositionis meae in Circularibus nuperrime ddo 4. Septembris a. c. sub nr. 3102. publicatae, ut in casu, si quodumcunque fato originalia exemplaria matricularum in parochiis interire contingeret, unde haec authentice redintegrari possent, praesto forent: imposterum per parochos ultro quoque exaranda et fine custodiae in archivo dioecetano reponenda, quotannis termino praestituto ad Officium dioecesanum promovenda venient.

d) *1895. szept. 1-én kelt közös püspöki utasítás az 1894: XXXI. és XXXVIII. tc. kapcsán az anyakönyvek vezetésére nézve.*

(Circ. 1895. XVIII. 107. 3193/1895.)

1. Quod ad matriculas adtinet, licet iis scribendis proprios constituerit, iuxta legem novam, status civiles officiales, parochi tamen §.

¹⁾ A v. és k. 39633/1895. sz. rendelete (L. Circ. fent i. h.), mely szerint a felekezeti lelkészek által vezetett anyakönyvek egyik példánya 1895. szept. 30-án lezárandó s a törvényhatóságoknak beszolgáltatandó volt.

94-a eiusdem legis et authorizantur et obligantur extractus matriculares, quod data usque diem executionis novae legis, id est usque 1-am Octobris 1895. matriculis illata, partibus rite petentibus nec non iurisdictionibus ex officio, more consueto, exarare¹⁾ Parochi ergo in sensu dictae paragraphi legis novae agent. In casibus autem, ubi fideles extractus matriculares petunt in finem ab Ecclesia vetitum, parochi eos omni hortabuntur sollicitudine, gravitate et caritate, ut a suo desistant proposito; quodsi vero, spretis his hortatibus, in suo perseveraverint proposito, solemniter coram illis enuntiet et protestetur, se, extractum illum eis exhibendo, nullo modo cooperari intendere in illum ab Ecclesia vetitum finem, et nonnisi coactum exhibere illum extractum.

2. Cum a die 1-a Octobris a. c. officialis civilis exarabit matriculas pro usibus civilibus, potestasque civilis matricularum parochialium a 1-a Octobris a. c. exarandarum nullum amplius agnoscet in foro civili valorem, cessat ab eadem die obligatio parochis lege patria a. 1827. art. 23-a impota, parochialium matricularum alterum exemplar ad archiva comitatum, respective civitatum cum fine cuiuslibet anni transponendi. Quod vero ad anni currentis 30-am Septembris usque, inclusive, exaratas adinet matriculas, earum duplicata ad respectivas iurisdictiones hac una adhuc vice usque 15-am Octobris a. c. transmittenda sunt. Mandamus autem, ut matricularum duplicata in futurum initio cuiuslibet anni ad Ordinariatum transponantur.

3. Ex eadem ratione a die executionis novae legis cessat obligatio parochorum ex officio exarandi et transmittendi:

a) literas mortuales virorum, qui annum aetatis 42. non superarunt, ad parochum loci illius, ubi nati sunt. Casus tamen mortis per officialem civilem nefors insinuandi in matricula Baptisatorum notandi veniunt;

b) litteras mortuales militum in reserva — ut aiunt — (tartalék) existentium et ablicentiarum nec non militum defendendae patriae (honvéd) ad superiores communitatis civilis;

c) litteras mortuales militum pensione vel qualicumque provisione militari donatorum atque ejusdem conditionis militaris viduarum et orphanorum ad eandem superioritatem;

d) litteras mortuales exterorum, ut subditorum Badensium, Bavarorum etc. ad Ordinariatum.

Aeque amplius non incumbit parochis officium quietantias pensionistarum quovis mense subscribendo eosdem in vivis esse contestandi; nisi agatur de instituto pensionali vel fundo ecclesiastico, pud cuius superiores subscriptio parochi perinde valebit.

¹⁾ „A jelen törvény életbelépte előtt vezetett felekezeti anyakönyvekből közzétett kivonatokat az eddigi módzatok mellett szolgáltatni, a felekezeti anyakönyvvezetők továbbra is jogosultak és kötelezettek. A mely felekezeti anyakönyvvezető ily kivonat kiszolgáltatását megtagadja: kihágást követ el és egy hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.“

4. Intacta vero manet obligatio parochis per S. S. Concilium Tridentinum et decreta Summorum Pontificum imposita matriculas consuetas accuratissime porro quoque exarandi. Sub vigilantia episcoporum et vicearchidiaconorum conscientiose deduxerunt parochi libros hosce per saecula pro finibus ecclesiasticis, antequam potestas civilis hoc respectu ullos ordines edidisset. Ut notum, habemus in patria nostra parochias, in quibus matriculae inde a saeculo XVI. deductae existunt, dum postates civilis tantum ad finem vergente saeculo praeterito attentionem suam ad hos libros converterat.

Ordines ergo omnes, quos Ordinarii quoad matriculas exarandas pro suo foro et ecclesiasticis finibus hucusque ediderunt, quosque edere necessarium duxerint, observandi erunt et in futurum. Jam nunc autem hortamur parochos, moneant fideles, ut proles natas sacro lavacro initiari curent, antequam nativitatem earum officiali civili indicarent.

5. Coniunctiones mere civiles matriculae copulorum inferri quidem non possunt, necessarium tamen est, ut harum conjunctionum parochus accuratam consignationem habeat.

Prout ergo in parochia casus primus contractus mere civilis evenerit, et quidem sive fuerit uterque sponsus catholicus sive tantum alter eorum, parochus peculiarem librum parabit eidemque contractum hunc inferet. Ad hunc scopum usitatae typis excusae philirae adhiberi poterunt; rubrica „copulans“ zero notabitur. Data ad eundem contractum civilem spectantia parochus, si aliunde sibi nota non forent, ex matricula civili desumet, cujus inspectionem officialis eidem gratis permittere tenetur.

Si partes civiliter junctae subin ecclesiastice copulantur, matrimonium eorum matriculae copulorum infertur, facta in libro praefato adnotatione, partes tunc et ibi ecclesiastice copulatas esse.

Prole ex coniunctione mere civili nata baptisata, in matricula baptisatorum rubricae: „legitimus, illegitimus“ vacuae relinquuntur atque in rubricae observationum connotatur, parentes proles tunc et ibi solummodo civiliter conjunctos esse.

Si in tali casu litterae baptismales edendae erunt, parochus non utetur exemplaribus typis proculis, sed scribet testimonium, in quo provocando ad tomum, paginam et numerum currentem matriculae baptisatorum, fidem faciet prolem N. parentum N. N. civiliter solummodo junctorum tunc et ibi baptisatam fuisse levantibus N. N. baptisante N.

Inserendo matriculae defunctorum casus mortis¹⁾ personarum civiliter tantum junctarum vel earum prolium, hujus conjunctionis civilis semper mentio facienda erit; sic exempli gratia N. N. mercator, civiliter junctus feminae N. vel: N. N. ex civili solummodo coniunctione vidua N. N.; vel: N. N. filius civili tantum coniunctione junctorum N. N. et N. N.

¹⁾ Vide 1894. 33. t.-cz. 73. §. A haláleset (polgári) anyakönyvi bejegyzése előtt a temetés csak a községi elöljáróság kivételes (írásbeli) engedélyével történhetik meg.

6. Prout pro consignandis coniunctionibus mere civilibus parachus peculiarem habebit librum, ita aequè in speciali libro connotabit proles, quae ad baptismum non obstantibus monitionibus eiusdem allatae non sunt. Data tales proles concernentia sibi secus non nota aequè ex matricula officialis civilis desumet.

7. Annue a quovis parochio et parochiae administratore exarandus erit et per vicearchidiaconum Ordinariatui substernendus tabellaris conspectus, qui continebit: a) numerum matrimoniorum catholicorum in parochia contractorum; b) numerum matrimoniorum mixtorum a) in ecclesia catholica, b) in oratorio acatholico celebratorum; c) numerum conjunctionum mere civilium; d) numerum prolium a) baptisatarum, b) non baptisatarum.

4. Katonai leszármazottak anyakönyvi bejegyzése.

(1908. évi 4414. sz. püsp. rend. Circ. XVI. 176.)

A tábori püspök ur hivatalos megkeresése folytán a következő eljárás pontos megtartására hívom fel a tiszt. plébános urakat:

Hogy a cs. és kir. tábori papság részéről a *Ne temere* decretum „De matrimonio“ IX. 2. szakasza megtartható legyen, a tiszt. plébános urak mindazon esetekben, mikor a jegyesek katonai leszármazottak és valamelyik cs. és kir. katonai lelkészi hivataltól kiállított keresztlevelet bemutattak, a születési anyakönyvbe való bejegyzés végett kiállított házasságkötési bejelentést azon cs. és kir. katonai lelkészi hivatalnak küldjék be, amely a keresztlevelet kiállította.

Miután pedig minden csapattestnek külön anyakönyve van, a bejelentésre egyszersmind a csapattest nevét, számát, az anyakönyv kötet- és lapszámát is fel kell jegyezni. Csak kétes esetekben lehet a bejegyzést a cs. és kir. Apostoli Tábori Helynökségnek (Wien Deutschmeisterplatz 3.) küldeni.

5. Amerikai anyakönyvi adatok bejegyzése anyakönyveinkbe.

(1907. évi 4732. sz. püsp. rend. Circ. XVIII. 167.)

Ismételten előfordul, hogy Amerikából hazatért hivek az ott történt keresztelési, házassági vagy halálozási adatoknak anyakönyveinkbe való bejegyzését kérelmezik onnan magukkal hozott anyakönyvi tanusítványok alapján.

Mihez tartásul erre nézve figyelmeztetem a t. lelkészkedő papságot, hogy:

1. az Amerikából hozott ily keresztelési, halálozási vagy esketési tanusítványoknak mindenkor az illető egyházmegye püspöke által aláírva, hitelesítve, pecséttel ellátva kell lenniök;

2. hogy a plébániai hivataloknak az ekként hitelesített tanusítványok bemutatása mellett az egyházmegyei hatóság engedélyét kell kikérniök az ily keresztelési, halálozási vagy házassági adatoknak az anyakönyvekbe történendő bevezetéséhez.

6. Anyakönyvi kiigazítások és utólagos bejegyzések.¹⁾

(1901. évi 1220. sz. püsp. utasítás. Circ. V. 71.)

Arról értesültem, hogy egyes plébániahivatalvezetők anyakönyvi ügyekben szabályellenesen járnak el, nevezetesen:

1. Önhatalmulag igazítják ki a tévesen bevezetett adatokat.
2. Az „Észrevételek“ rovatába önhatalmulag bejegyzéseket eszközölnek, legtöbbször a világi hatóságok megkeresésére — de egyházhatósági engedély nélkül.
3. Az anyakönyvi kijavítások és különféle bejegyzések érdekében tett felterjesztések vagy egyáltalán nincsenek-, vagy kellőleg nincsenek felszerelve.

Ennek következtében a plébániahivatalok- és önálló lelkeszi hivatalok vezetőit a jövőre nézve szigorú mihez tartás céljából utasítom:

1. Hogy az anyakönyvekbe való *bárminemű* törlés vagy javítástól óvakodjanak.
2. Tilos *egyházhatósági engedély nélkül* még a világi hatóságok megkeresésére is bejegyzést eszközölni az „Észrevételek“ rovatába.
3. Bármily természetű egyházhatóságilag engedélyezett bejegyzés esetén az *eredeti adatok épségben hagyandók*.
4. Utóházasság alapján történt törvényesítés iránt beterjesztett kérelemhez csatolandó: a) a törvényesítendő keresztelési anyakönyvi kivonata, b) a szülők esketési kivonata, c) a természetes atyának nyilatkozata, mellyel *két tanu* előtt kijelenti, hogy N. N.-nek . . . ekkor és . . . ekkor . . . itt és . . . itt született N. nevű gyermekét sajátjának elismeri, d) továbbá azon esetben, ha a szóbanforgó természetes szülők egyike vagy másika az egymással utólag kötött házasság idejében már özvegy volna avagy pedig bár nőtlen, illetőleg hajadon, de ezen nőtlen vagy hajadon állapot az esketési anyakönyvben tévedésből nincs feltüntetve, akkor szükséges még a *szabad állapotot igazoló bizonyítvány*, melyet a gyermek nemzése idejében a természetes szülőkre illetékes volt plébános állít ki arról, hogy a gyermek nemzése idejében a felek közt — sem a férfi-, sem a nő részéről felmentés által el nem távolítható akadály, különösen az *impedimentum ligaminis* fenn nem állott.

5. Tévesen bevezetett anyakönyvi adatok kiigazítása céljából melléklendő: a) a kiigazításra szoruló anyakönyvi kivonat, b) továbbá azon *anyakönyvi kivonatok, személyazonossági bizonyítványok, tanukihallgatás jegyzőkönyvek*, melyek a kért kiigazítást indokolják és azt megengedhetővé teszik.

Keresztelési anyakönyvi adatok kiigazítása esetén első sorban a szülésznő, keresztszülők vannak hivatva tanukként szerepelni.

6. Az utólagos anyakönyvi bejegyzések- és kiigazítások iránt felterjesztendő kérvények felszereléséhez szükséges anyakönyvi

¹⁾ A felekezeti anyakönyvekben foganatosított utólagos bejegyzésekről az ezt megelőző időben kiállított kivonat hátlapjára történt feljegyzések bélyegkötelezettségéről szóló v. és közokt. min. 89019/1907. sz. rendeletet l. Circ. 1907. XVII. 160.

kivonatok, személyazonossági bizonyítványok, tanukihallgatási jegyzőkönyvek mind hivatalból, anyakönyvi kiigazítási ügyben, *bélyegmentesen* állíthatók ki.

7. Az anyakönyvi kivonatoknak minden esetben az összes rovatokat illetőleg teljesen meg kell egyezniök az eredeti anyakönyvi bejegyzésekkel, ideértve a rovatokban bár helytelenül, sőt talán önkényüleg eszközölt kiigazításokat is.

8. Az egyházhatóságilag elrendelt vagy engedélyezett kiigazítás vagy bejegyzés megtörténte után az elrendelt vagy engedélyezett bejegyzéssel ellátott anyakönyvi kivonat ugyancsak *hivatalból, anyakönyvi kiigazítási ügyben, bélyegmentesen* (hivatkozva az elrendelési egyházhatósági számra) kiállítva *a bejegyzésnek az anyakönyvi másodpéldányban leendő feltüntetése céljából* azon hivatalhoz küldendő, ahol a kérdéses másodpéldányok őriztetnek, tehát az 1895. okt. 1-ét megelőző esetekben az illetékes politikai hatósághoz (polgármesteri hivatal, főszolgabírói hivatal útján az alispáni hivatalhoz), az 1895. év okt. 1-ét követő adatoknál az egyházmegyei hatósághoz.

Megvagyok győződve, hogy a lelkeskedő papság ezen utasításokat örömmel fogadja és szigorú betartása által úgy önmagát, mint az egyházmegyei hatóságot sok felesleges munkától kiméli meg.

7. Anyakönyvi kivonatok.

a) *A használandó űrlapok kellékei (1891. évi 1319. sz. püsp. rend. Circ. V. 34.)*

In officinis typographicis *schemata pro extractibus matricularibus* typis exscripta adeo defectuosa, vel etiam mendosa passim veneunt, ut nec rubricas omnes pro indole matricularum requisitas praesentant. Unde saepius circa extractus matriculares per parochos nonnullos meae dioecesis extradatos factum esse fide digne mihi relatum est, ut verbi gratia ob defectum rubricarum in huiusmodi schematibus *sexus vel legitimitatis natalium, integritas et authenticitas ipsorum extractuum haudnonnunquam absque notabili partium detrimento, semper autem cum respectivorum officiorum parochialium dedecore vapulaverit.*

Ne similibus casuum recurrat occasio, unde auctoritas et fides matricularum nostrarum possit vel tantillum dehiscere, praesentibus Venerabili Clero Curato pro stricta observantia intimandum habeo, ut in posterum talium nonnisi schematum in extradandis matricularibus extractibus usum faciat, quae statutis circa *rubricas matricularum per omnia concordant.*

b) *A családi értesítők díja.*¹⁾

(1862. évi 1835. sz. püsp. Circ. 66.)

Repetitae querelae a competenti loco suscitatae postulant circulares ordines sub. Nro. 808/1860 dto 1-ae Maii 1860 editos, sequentis tenoris reintimari: „Fide digne ad notitiam perlatum est, quosdam

¹⁾ A m. k. belügyminiszternek a családi értesítők kiállítása tárgyában 1903. jan. 29-én 6888. sz. a. kiadott Utasítását l. Circ. 1904. VII. 73. l.

Curatos adeo indiscretos deprehensos esse in desumenda taxa pro expeditione matriculari, ut a fidelibus suis pro Tabella genealogica, quam immunitatem a militia quaerentes aut assentatos milites reclamantes, e praescripto legis producere debent, toties desumere non vereantur taxam ordinariam pro extractu matriculari, quod Capita in illa Tabella genealogica occurrunt. Ad praepediendum itaque talem abusum prohibetur: ne ullus ultra ordinariam, et simplicem taxam pro uno extractu matriculari defixam petere ac desumere attentet, quotcumque demum personae in memorata illa Tabella recenseantur. Quam quam mihi persuadere non possim notam hanc indiscretionis, et turpis habendi cupidinis in quemquam Dioecesanorum meorum cadere: quodsi tamen praeter spem et exspectionem casus in Dioecesi emergeret, ut aliquis Curatus pro Tabella illa genealogica . . . ultra defixam in Visitatione Canonica taxam desumsisse deprehendatur, hunc mihi notari jubeo, ut eum ad onus responsionis vocare et repetundarum postulare possim. Altioribus ordinibus subjungitur: in nullo casu licitum esse ultra *duos florenos* austr. valoris desumere, cuiuscumque demum extensionis debeat esse talis Tabella genealogica, et etiamsi totiesfata Tabella pro non miseris Partibus adparanda foret. „Quoad partes Slavonicas dto 16-ae Sept. a. c. sub. No. 1846/526 editi ordines subnectunt quoque: summum duos florenos a. w. desumere licitum esse, cuiuscumque demum sit extensionis tabella haec genealogica; *a miseris vero nihil plane pro tali tabella exigendum esse*, ne iisdem non habentibus unde vel hanc 2. flnor. taxam solvant, modus eripiatur, reclamaciones pro exoperanda suorum immunitate a militia interponendi.

Quorum strictissimam observantiam generatim omnibus Dioecesanis DDis Parochis, et speciatim quoad praevium punctum DDis Districtualibus Valpovensibus injungo.

c) *Egyházi használatra egyházi anyakönyvek kivonata szükséges.*
(1899. évi 2298. sz. püsp. rend. Circ. IX. 106.)

Instructioni Episcoporum Hungariae ex conferentia die 1-a Septembris a. 1895. editae conformiter, omnes Curatores animarum attentos reddere volo: ut pro gratiis aut favoribus ecclesiasticis lucrandis, extractus matricularum ab officialibus tantum ecclesiasticis exaratos, recursibus adjungere velint. Usibus enim ecclesiasticis matricae Ecclesiae inserviant.

d) *1895. okt. 1. után született házasulandók keresztlevelének beszerzése.* (1910. évi 602. sz. püsp. rend. Circ. II. 5.)

Közeledvén az idő, hogy a jegyesek egy része már csak polgári születési anyakönyvi kivonattal fog megjelenni a lelkész előtt, amelyből pedig nem állapítható meg, hogy *a jegyes meg van-e keresztelve*: a nagymélt. püspöki kar múlt évi november hó 12-én tartott tanácskozásában szükségesnek tartotta akként határozni, hogy *az ország összes lelkészei köteleztessenek a polgári anyakönyvezés életbelépte után született házasulandók számára, a házasság megkötésé-*

hez, díjtalanul keresztlevelet kiadni, nem a felek kezéhez, hanem egyenesen az illetékes lelkészhez, ennek megkeresésére.

Midőn a nagymélt. püspöki kar ezen határozatát közlöm, felhívom és kötelezem tiszt. lelkészkedő papságomat, hogy amennyiben a polgári anyakönyvezés életbelépte után született személyek egyházi házasságkötés céljából keresztlevél, avagy olyan hiteles bizonylat felmutatása nélkül jelentkeznek, amelyből megkeresztelt voltuk kétségbevonhatatlanul megállapítható, a keresztlevél díjtalan kiadása céljából ama plébánia hivatalhoz forduljanak, amelynek területén a keresztelés a felek jelentése szerint történt, avagy a polgári születési anyakönyvi kivonat adatai szerint történhetett. Az így megkeresett plébánosokat és helyettes plébánosokat pedig kötelezem, hogy az ezen célból kért keresztlevelet haladék nélkül kiállítsák és az illető eskető lelkésznek azonnal megküldjék.

e) Eljárás az egyh. és polg. házasságkötésnél szükséges anyakönyvi kivonatok tekintetében. (1895. évi pótinstrukció 8. és 9. pontja. Circ. XIX. 109., 3428/1895.)

9. *Extractus matriculares* erga requisitionem iurisdictionum vel partium privatarum parochi imposterum quoque extradabunt, etiamsi hos extractus scopo contrahendi matrimonii sic dicti civilis inservituros praesciverint; in casu tamen posteriori enuntiabunt semet hac ratione nullatenus cooperari velle ad fortuitum actum, qui legibus ecclesiae repugnaret.

10. Ne autem nupturientes *baptismales* vel *mortuales* in duplici exemplari: alterum videlicet pro foro civili, alterum pro foro parochiali procurare cogantur ad evitandum sumtuum augmentum et exinde sacramenti matrimonialis neglectum, parochorum procedura poterit esse sequens: Conficiant ipsi harum baptismalium vel mortualium, antequam hae apud officialem civilem inactarentur, authenticam pro suo archivo copiam sub sigillo parochiali per seipsos subscriptam; aut conficiant simplicem harum baptismalium vel mortualium copiam, et hanc absque authenticatione una cum originalibus resignent nupturientibus, ea cum inivatione, ut originales, occasione insinuationis suae, officiali civili praesentent, et postquam procollum promulgationale confectum fuerit, originales baptismales vel mortuales earundem copiis per officialem civilem ex officio gratis authenticandis substitui postulent, originales repetant et ad parochum promoveant. (Instructionis R. H. Ministerii Justitiae ddo 29. Junii 1895. rn. 27.243. §. 24.)

8. Családlapok.

(1906. évi 2582. sz. püsp. rend. Circ. X. 78.)

Az anyakönyvek pontos vezetése s hitelessége szempontjából fölötte szükséges, hogy a lelkésznek minden anyakönyvi bejegyzésnél, a

híveknek sokszor téves vagy hiányos bemondása helyett, teljesen biztos adatok álljanak rendelkezésükre.

Ezen szükségleten kívánok segíteni akkor, midőn a hazánk több egyházmegyéjében máris használatos u. n. „Család-lapok”-nak a hívek részére kiállítását ezen egyházmegyében is jelen rendelettemmel kötelezővé teszem.

E család-lap oly okmány, melybe egy-egy családra vonatkozólag a szülők házasságkötésén kívül minden keresztelési és halál-eset maga az illető anyakönyvvezető lelkész által sajátkezűleg bejegyeztetik, mely bejegyzés módjára nézve különben az alábbi minta világos tájékozást nyújt.

A nmélt. püspöki kar legutóbb tartott tanácskozmányban hozott határozatához képest elrendelem tehát, hogy ezentul a lelkészek minden *házasságkötés* alkalmával az illető házaspáraknak teljesen díjtalanul ily családlapot állítsanak ki s abba a házasságkötés adatait, az anyakönyv alapján jegyezzék fel, — utasítván egyuttal a családfőt, hogy azt a családban előforduló minden születés vagy elhalálozás esetén az illető plébánia hivatalnál, a további adatok bevezetése végett mutassa be.

Ehhez képest minden lelkész köteles lenni az ily családlapokból megfelelő számú nyomtatott példányt (darabja 4 fillérért kapható a lyceumi könyvnyomdában, Madarász Bélánál Pécs) a plébánia hivatal számára mielőbb beszerezni. — A szükséges költséget a templomok pénztáraiból ezennel engedélyezem.

Meg kell még jegyezni, hogy a szóban levő családlapok, kizárólag egyházi használatra szolgálván, a m. kir. pénzügyminiszteriumnak 91,488/895. számú rendelete értelmében bélyegmentesek.

M I N T A.

I. Czimplap.

Egyházi célra a m. kir. pénzügyminiszterium 1895. évi 91488. számú rendelete alapján bélyegmentes.

C S A L Á D - L A P.

Szabó János és Tóth Anna családja részére.

*

E családlap minden egyházi anyakönyvezésnél felmutatandó.

II. lap.

Hivatalos tanusítvány,

Szabó János róm. kath., a pécs székesegyházi plebánia hive, és Tóth Anna róm. kath., a pellérdi plebánia hive (vagy vegyes házasságoknál megfelelően jetezve vallásuk és a nem katolikusoknak lakhelyük -ik lakos) a pellérdi templomban alulirt napon a róm. kath. egyház szertartása szerint egymással házasságot kötöttek.

Pellérd, 1900. aug. 1.

(Plebániai hivatalos bélyegző.)

A lelkész sajátkezű aláírása:

A f é r j		A n ő	
e l h a l á l o z á s á n a k			
helye	ideje	helye	ideje
Görcsöny	1906. jun. 3.	—	—

Görcsöny, 1906. jun. 3.

(Pleb. hivatalos bélyegző.)

A lelkész sajátkezű aláírása:

III. lap.

A család gyermekeinek			
Sor- szám	n e v e	keresztelés helye, ideje	elhalálozási helye, ideje
1	Vincze	Keszű, 1902. jan. 16. (Pleb. bélyegző.)	Görcsöny, 1905. okt. 30. (Pleb. bélyegző.)
2	Katalin	Keszű, 1904. máj. 25. (Pleb. bélyegző.)	

9. Az egyházmegye slavoniai plébániáit illető anyakönyvi rendeletek.
a) *Anyakönyvi kiigazítás. (1901. évi 4019. sz. püsp. rend. Circ. XIV. 180.)*

Gyakran megtörténik, hogy midőn az egyházmegyei hatóság elégséges adatok alapján valamely anyakönyvi bejegyzést vagy kiigazítást már elrendelt, a Horvát-Szlavon-Dalmát nm. kir. kormány belügyi osztálya ugyanezen esetet újabb vizsgálat tárgyává teszi és a plébánosoktól e célból akvi adatokat kér, a vallás- és közoktatásügyi osztály pedig ezen vizsgálat alapján ugyanazon bejegyzést vagy kiigazítást más fogalmazással szorgalmazza.

Tudomásomra esett, hogy a Slavóniában működő plébánosaimnak kételye támadt, vajjon kötelesek-e: 1. ilyen vizsgálat alkalmával, mikor az egyházmegyei hatóság már intézkedett, a fenttisztelt kormány belügyi osztályának adatokkal szolgálni?

2. mi a teendőjük ilyen csak újabb szövegezésű bejegyzésekkel szemben?

Mihez tartás végett az 1. pontra nézve utasítom Slavóniában működő papjaimat, hogy tekintettel azon körülményre, melynél fogva az anyakönyveket ők a nm. kormánynak megbízásából is vezetik, a hatóságok megkeresésére még felhozott esetekben is tartoznak adatokat szolgáltatni.

A 2. pontra nézve pedig, hogy püspöki szentszékeim f. évi június 20-án tartott ülésében 227. sz. a. hozott határozatával az ilyen természetű bejegyzés teljesítését megtagadta s erről a nm. kormányt tisztelettel értesítette. Egyben figyelmeztetem a plébánosokat, hogy az egyhm. hatóság engedélye nélkül az anyakönyvbe bárki által kért bejegyzést vagy kiigazítást eszközölni tilos.¹⁾

b) *A második eredeti példány a közig. hatósághoz küldendő. (1901. évi 4018. sz. püsp. rend. Circ. XIV. 179.)*

A Horvát-Szlavon-Dalmát nagyméltóságu kir. kormány vallás- és közoktatásügyi osztályának f. évi augusztus 31-ikén 8666. sz. a. kelt átirata kapcsán a fenttisztelt kormánynak 1889. szept. 24-ikén

¹⁾ A Horvát-Szlavon-Dalmát kir. orsz. kormány vallás- és közoktatásügyi osztálya által 1907. okt. 21-ikén 21605/1907. sz. a. kiadott s az egyházmegyei hatóság által gyakorlatban elfogadott (3853/1907. egyházhatósági szám.) körlevél szerint az összes utólagos anyakönyvi bejegyzések, kiigazítások, s az utóházasság folytán beálló törvényesség bejegyzése az egyházmegyei hatóság által mindig a *Horvát-Szlavon-Dalmát kir. orsz. kormány vallás- és közoktatásügyi osztályának közbenjöttével* akként történik, hogy a bejegyzés jogosultságára vonatkozó eljárást a kormányhatóság közigazgatási uton elrendeli és lebonyolítja, a bizonyítékok alapján szerkesztett részletes záradékot az összes ügyiratok csatolása mellett a bejegyzés foganatosítása céljából átteszi az egyházmegyei hatósághoz, mely az illetékes plébánost rendelkezésének végrehajtására utasítja s a törvényhatósági levéltárban levő anyakönyvi másodpéldányban leendő nyilvántartás végett a záradékolt anyakönyvi kivonatot a tárgyiratok kíséretében említett vallás- és közoktatásügyi osztálynak visszaküldi. (A Ftdő Püspöki Iroda szives közlése.)

4270. sz. a. az anyakönyvek vezetése tárgyában kiadott rendeletét egész terjedelmében¹⁾ oly meghagyással közlöm Slavonia területén működő tisztelendő papsággal, hogy az összes anyakönyveket egyidejűleg kettős eredeti példányban vezessék s az előző évi másod eredeti példányt minden év január 30-ikáig megőrzés végett *vétbizonyítvány mellett* az illetékes közigazgatási hatóságnak megküldjék. A vétbizonyítványt pedig a plébánia levéltárában gondosan megőrizzék.

c) *Az újonnan betelepültekről a közs. előjáróság az anyakönyvvezetőknek jelentést tenni köteles. (1910. évi 4628. sz. püsp. hird. Circ. XXI. 209. l.)*

A Horvát-Slavon-Dalmát nagymélt. Kormány vallás- és közoktatásügyi osztálya í. évi november 7-ikén 25181. sz. a. közölte a belügyi osztálynak 1910. szeptember 30-ikán 50617. sz. a. kibocsátott rendeletét, mely szerint a községi, illetve városi elöljáróságok azon egyéneket, illetve családokat, amelyek állandó tartózkodás szándékával valamely községbe vagy városba költözködnek, új lakóhelyük anyakönyvvezetőinek nyilvántartás céljából tudomására hozni tartoznak. Az anyakönyvvezetők pedig ezen adatokat tudomásvétel után visszaszármaztatni kötelesek a községi vagy városi elöljárósághoz. A fenthivatolt rendelet kettő példányban közöltetvén, egyik példányt a dolnji-miholjaci-, másikat a valpói kerület esperesi hivatalának oly utasítással adom ki egyidejűleg, hogy ezeket a kerületi plébánia hivatalok között köröztessék, ennek megtörténtével pedig az esperesi levéltárban megőrizzék.

d) *Katonai nyugdíjasok elhalálozása bejelentendő. (1910. évi 4629. sz. püsp. hird. Circ. XXI. 209.)*

A Horvát-Slavon-Dalmát nagyméltóságu kir. orsz. kormány vallás- és közoktatásügyi osztálya í. évi nov. 7-ikén 25995/1910. sz. a. közölte fentjelzett kelettel és szám alatt kibocsátott rendeletét, melyben a bevett felekezetek anyakönyvvezetőinek meghagyja, hogy minden katonai nyugdíjas halálesetét vagy olyan személyekét, akik a katonai költségvetés vagy udvari kincstár terhére bármiféle nyugdíjilletményt élveznek, haladéktalanul és közvetlenül a XIII. hadtest cs. és kir. parancsnokságánál Zágrábban bejelentsék. A fenthivatolt rendelet kettő példányban közöltetvén, egyik példányt a dolnji-miholjaci-, másikat a valpói kerület esperesi hivatalának oly utasítással adom ki egyidejűleg, hogy ezeket a kerületi plébánia hivatalok között tudomásvétel és szigorú miheztartás céljából köröztessék, ennek megtörténtével pedig az esperesi levéltárban megőrizzék.

¹⁾ L. f. i. Circ. 179. l.

e) *A Horvát-ország és Szlavonia területén érvényes anyakönyvi előírások gyűjteménye. (1909. évi 1970. sz. püsp. rend. Circ. VIII. 61.)*

A Horvát-Slavon-Dalmát nagymélt. kir. országos kormány vallás- és közoktatásügyi osztálya ama törekvéstől indítatva, hogy a kereszteltek, meghaltak és eskettek anyakönyvei, ezek a teljes bizonyító erővel bíró nyilvános okmányok, minél pontosabban vezetessenek, saját bizományában kiadta a Horvát-Slavon országokra érvényes anyakönyvi előírások gyűjteményét. Mivel ezen előírások ismerete az anyakönyvek vezetésének pontosságára és megbízhatóságára nézve sürgős szükségletet képez, a fentisztelt Kormány vallás- és közoktatásügyi osztályának kérelmére elrendelem, hogy az egyházmegyéimhez tartozó verőcemegyei plébániák ezen gyűjteményt 5 K. 50 f. beküldése mellett a templom pénztárak költségén a Horvát-Slavon-Dalmát nagyméltóságu kir. országos kormány vallás- és közoktatásügyi osztályánál haladéktalanul megrendeljék, honnét ez hivatalosan fog nekik megküldetni.

10. A tisztán polgárilag kötött házasságok és kereszteletlen gyermekek jegyzéke.

Lásd a 16. és 17. lapot.

11. Historia parochiae, Liber status animarum.

(Tartom. zsinat. Tit. V. §. 6. nr. 11.)

.. Item ... annales ceu historiam parochiae, necnon exactam fidelium conscriptionem habeant (parochi).

12. Eljegyzések anyakönyve.

L. IV. Fej. VIII. 7. 3.

13. Az anyakönyvekkel összefüggő évi jelentések.

(1896. évi 4581. sz. püsp. rend. Circ. XXI. 129.)

Chorus Episcoporum Hungariae in Instructione ddto 31. Augusti a. 1895. occasione introductionis novarum legum ad clerum Hungariae data, nro II. puncto 7. haec praescrisit: „Annue a quovis parochi et parochiae administratore exarandus erit per vicearchidiaconum Ordinariatui substernendus tabellaris conspectus, qui continebit: a) numerum *matrimoniorum catholicorum* in parochia contractorum; b) numerum *matrimoniorum mixtorum* a) in ecclesia catholica, a) in oratorio acatholico celebratorum; c) numerum *communionum mere civilium*; d) numerum *prolium* a) baptisatarum, b) non baptisatarum.“

Tabellaris conspectus hic super toto elapso anno mense *Januario* anni sequentis exarandus erit et usque ad finem eiusdem

mensis via V. A. Diaconorum Ordinariatui submitendus erit; *philyrae* ad normam instructionis cancellatae nuperrime impressae in typographia *Lycei Eppalis* (Béla Madarász) obtineri possunt.

Ab hoc tamen tabellari conspectu bene distingui debet consignatio tabellaris, quae super mixtis matrimoniis vigore Circul. 6. Jan. 1857. nr. 965. mense Novembri cuiusvis anni una cum relatione de convertitis et apostatis Ordinariatui exhibenda est, nam in hac consignatione omnia paria mixta coniugum in parochia existentium, cum nominibus coniugum et prolium, adducenda sunt.¹⁾

III. Egyházmegyei körlevelek.

1. A körlevelek megőrzése és ára.

a) (1861. évi 99. sz. püsp. rend. Circ. 1861.—1869. 2.)

.... Constituimus apud animum nostrum, Literas circulares, et dioecesanos ordines quosvis typis vulgaribus excudendos,²⁾ et cum numeri signatione more consueto dimittendos, ita ... ut editae ac cuius Parochiae semel submissae una etiam successive Protocol-

¹⁾ Ezen kimutatás a plébániában létező összes — nemcsak az előző évben kötött — vegyes házasságról volna készítendő, de 1896. óta a fenti rendelkezés alapján kiment a gyakorlatból. — A megtértekről és hitehagyottakról készítendő jelentés rovatát az 1855. évi 589. számú püsp. rend. (Circ. Lith. 68.) írta elő:

Relatio

De Convertitis et Deficientibus in Parochia N. pro Semestri anni ... civilis.

C o n v e r t i t a e							
Numerus currens	Nomen cognomen et Aetas conversi	Conditio et Locus habitation. ejus.	Religio, cui addictus erat	Dies, mensis conversionis aut suscepti S. Baptismi.	In Ecclesia Parochiali	Nomen et aetas prolium conversi.	Observationes
D e f i c i e n t e s							
Numerus currens	Nomen-Cognomen et aetas Apostatae	Conditio et Locus habitationis ejus	Religionis confessio quam adoptavit	Dies, mensis transitus	Nomen et aetas prolium ejus	Observationes	

Eleinte minden félévben kellett elkészíteni, a 270/1858 sz. rend. szerint minden novemberben, jelenleg a többi anyakönyvi kimutatásokkal együtt januárban.

²⁾ 1853. óta litografálva küldettek szét a körlevelek (1446/1853.) Azok összegyűjtését legelőször Klimó Gy. püspök rendelte el 1764. márc. 12-i pásztorlevelében (Protoc. Exped. 1752-79, 258): „cuiuslibet Parochiae protocollo ... deinceps ab unoquoque sive Nra, sive VGralis decreta omnia sub gravi animadversione nitide describi, et V. A. Diacono, qui eatenus Officio Vicariali omni semestri relationem faciat, mandamus exhiberi.“

lum constituturæ reserventur custodianturque. Prionde perdilectis animarum Curatoribus hisce commendamus, ut Literas has et successive obtinendas custodiant, mundas sedulo servant, et suo tempore rite compingi curent. Volumus sane, ut monente Apostolo in Ecclesia, — adeoque in omnibus ad eam pertinentibus rebus — omnia ordinate fiant; vigilabimusque omni cura, et adviligari procurabimus, ne in Archivis Parochiarum, quæ totidem veluti loca credibilia sunt, in Matricis Baptisatorum, Copulatorum, et Mortuorum etc. ordo necessarius unquam desideretur: quocirca V. A. Diaconis una committimus, et mandamus, ut tempore Visitationis districtualis, specialiter exhiberi sibi faciant Protocolla etiam Literarum Circularium, de compertis eatenus quoque relationem præstituri.

Finaliter prænotamus, pro Pagellis his dioecesanis typis procedendis decursu unius anni non plus uno floreno esse a quavis Parochia conferendum, cuius una medietas cum Protocollo Coronæ Vernalis, altera medietas vero cum Actis Coronæ Authumnalis ad Officium Nostrum est promovenda.

b) (1881. évi 150. sz. püsp. rend. Circ. II. 13.)

Summula unius fni et quinque xror, quam DD. Parochi annue titulo tegendarum, pro circularibus dioecesanis typis procusis, expensarum, pendere solent, adeo non sufficit, ut quovis anno centum et quod excedit fni suplendi aliunde veniant. Spectato eo, quod proprie in commodum DD. Parochorum fiat, ut Circulares typis vulgentur, et quod insuper Schematismum dioecesanum gratis percipiant, quottam titulo harum expensarum numerandum, 95 xris augendam decrevi; ut adeo exinceps 2 flni (1 fl. e corona vernali, et 1 fl. e corona autumnali) officio Meo submitte sint.

2. A körlevelek közlendők a káplánokkal.

a) (1845. évi 578. sz. püsp. rend.)

E factis mihi reflexionibus innotuit, quod nonnulli Parochorum Circulares, quæ per dioecesim dimittuntur, Capellanis legendas non tradant. Cum dispositiones per Gubernium dioecesanum ad S. Curiones expediri solitæ omnes, qui curæ animarum operam navant, concernant, atque earundem cognitio singulis necessaria sit, Parochis impense commendo: ut Pastorales et Circulares litteras, de quocumque objecto tractantes exarandas suis Cooperatoribus.. communicent....

b) (1898. évi 1170. sz. püsp. hird. Circ. V. 35.)

Votis plurimorum, in coronis quoque manifestatis, occursurus, litteras has circulares in posterum etiam cooperatoribus, erga 1 florenum quotannis solvendum, mitti, decrevi.

IV. A schematismus adatainak beterjesztése.

1. (1902. évi 2252. sz. püsp. rend. Circ. VII. 69.)

Az egyházmegyei schematismus adatait a ker. esperes urak az egyes plébániákról augusztus hó folyamán tartoznának összegyűjteni és az egyházmegyei hatósághoz felterjeszteni. Minthogy azonban a mult évi adatgyűjtés oly hiányos volt, hogy annak alapján megbízható schematismust kiadni nem lehetett és másrészt néhány apróbb ujtás is szükségesnek látszik, a határidőt szeptember hó 15-ére helyezem át és felhivom először is a tiszt. plébános urakat, hogy alábbi utasításaimat szigoruan tartsák be, mert a hibásan kiállított adatgyűjtő iveket mindaddig visszaküldöm, mig azok helyesen nem szerkesztetnek; másodsor felhivom a ker.-esperes dendő plébániai iveket már az egyhm. hatósághoz való fölterjesztés előtt gondosan megvizsgálják és az alábbi utasításoknak meg nem felelőket az illető plébános urakkal kijavittassák, hogy megkönnyítették, az összeállítás munkája és a mű használható legyen.

Utasításaim pedig a következők:¹⁾

¹⁾ Ezt megelőzőleg az 1196/1856. sz. püsp. rend. (Circ. Lith. 113.) volt érvényben, sőt bizonyos tekintetben ma is ez a kiinduló pont:

... Clarioris deductionis causa conscriptio secundum has rubricas peragi potest:

1.	2.	3.	4.
Descriptio Parochiae et numerus animarum alterius etiam confessionis, distantia unius cujus filialis a Matre.	Parochi, Cooperatoris, et alterius in Parochia nefors existentis Sacerdotis nomen, ejus nativitatis et ordinationis annus	Numerus matrimoniorum tam pure catholicorum quam et mixtorum, item communicantium.	Numerus scholarium tam im Matre, quam in filialibus.
5.	6.	7.	
Politico e respectu ad qual officium distr. Iudicii spectat Parochia?	Quae est ultima Posta ad Parochiam?	An, et in specie quem errorem in ultima editione Schematismi irrepsisse observaverit?	

A jelen rendelet alapján készült nyomtatott rovatos iveken van még egy 8. pont is ezen kérdéssel: Existit ne Oratorium catholicum v. Synagoga ludaeorum?

1. A plébániák leírása és azok adatai külön lapra irandók, nem a rovatos ivekre, úgy, hogy ezen külön lap sajtó alá adható legyen. Egyebekben teljesen úgy állítandó ki, mint az eddigi schematismusokban volt. Kivéve: a posta jelzése után a távirda-állomás is jelzendő. (St. t. . . .) Ahol külön önkormányzatilag szervezett róm. kath. hitközség van, az is feltüntetendő, még pedig a patronus megnevezése után. (Commun. cath. ab a ordin.)

2. Külön lapon állítandók ki a papok életrajzi adatai, mindenik papé külön lapra, tehát a plébánosé is külön, a kápláné is. Ebbe felveendő a születés éve, hónapja, napja; synodalis vizsgálat éve. Az eddigi munus című rovatba pedig a káplánok, ideiglenes adminisztrátorok és vikáriusok tartoznak leírni, hogy melyik évben hol káplánkodtak. Egyébként az alábbi minta bő felvilágosítással szolgál, melynek szemmeltartásával állítandó ki az iv.

N o m e n	Natus	Ord. in Presb.	Examín.	M u n u s
N. N.	1850 5. Maii	1874	1878	Ab a. 1874. coop. in Mágoes ; ab. a. 1877. coop. in Mohács ; ab. a. 1877. admin. in Szakcs. etc

A plébánosok káplánállásaikat nem tartoznak ugyan megjelölni, de azért életrajzi adataik ivét szintén kötelesek kiállítani.

3. Külön lapra irandó minden plébános által a plébániája bármelyik községében levő ájtatos társulatok, katolikus jellegű körök, egyletek, szövetkezetek kimutatása a keletkezés évszámával.

Pl. In Szilágy: R. k. olvasókör a. 1901.

In Herceg-Szóllós: Jézus Sz. Szive társulata. a. 1902.

4. A pécsi egyházi intézetek vezetői külön felhivatnak, hogy adataikat egész terjedelmükben közöljék a püspöki irodával.

5. A hol szerzetes- és rendházak vannak, azoktól az adatokat a helybeli plébános szerezzze be és külön lapon, olyan alakban, hogy sajtó alá adható legyen, terjessze föl.

6. Természetesnek tartom, hogy a számadatok, különösen a néprajziak a legujabb állapotot tüntessék fel — hiven, pontosan.

2. (1903. évi 2317. sz. püsp. rend. Circ. IX. 94.)

Irányításul tudomására adom a t. papságnak, hogy a plébániákra, azok népességének, vallásának, a tiszta és vegyes házassá-

goknak, áldozóknak számára, a posta- és távirda-állomásokra vonatkozó adatokat külön szükséges betérjeszteni oly alakban, a mint az a Schematismusban előfordul és a milyen alakban azok már eddig is betérjesztettek évenként, azon kivétellel, hogy a filiálisoknak az anyaegyházától való távolsága *kilométerekben* jeleztessék és nem órákban, mint eddig.¹⁾

Az *egyletek és társulatok* kimutatásánál mindegyik t. plébános jelezze a tagok számát is. Egyebekben pedig ezen kimutatás a tavalyi szerint készítendő.

Az életrajzi adatokat csakis az ujmisések küldjék be az esperes urak útján olyan alakban, mint azok a Schematismusban eddig is ki voltak tüntetve.

Némely filialisban épültek új templomok. Ezeket megáldatásuk évszámával és titulusukkal együtt bejelentsék a lelkész urak; miután ezt eddig sokan elmulasztották, a plébániák leírása több helyütt nem volt teljes.

A pécsi t. papságot, illetve főleg az intézetek vezetőit, a szerzetesnők gyóntatóit külön is felhívom, hogy a vezetésük alatt álló intézet, illetve rendház személyi állapotát jelen állásban külön lapokon bejelentsék.

3. (1909. évi 3951. sz. püsp. rend. Circ. XV. 124.)

Az egyh. Schematismusba ezideig a kath. jellegű egyesületeknek csak helye és keletkezési éve volt felvéve. A közel jövőben megjelenő új Schematismusban az egyesületekre vonatkozó adatokat az egyleti tagok számának feltüntetésével óhajtom kiegészíteni. Felhívom ennél fogva a plébániák tiszt. vezetőit a következőkre:

1. Fentnevezett egyesületek tagjainak száma megállapítandó és pedig olyképp, hogy ahol az anyaegyházban és fiókegyházban létező egyesületek egymástól függetlenül alakultak és működnek, a tagok száma az anyaegyházra külön s a fiókegyházra is külön vezettessék.

2. A már beküldött schem. adatok átvizsgálásánál kiderült, hogy az előbb érintett kath. jellegű egyesületek alapítási ideje több plébániában ismeretlen. Mivel ez annak jele gyanánt tekinthető, hogy az ily egyesületek (hitbuzgalmi, vagy társadalmi) rendszeresen szervezve nincsenek, utasítom az illető plébániavezetőket, hogy az egyesületek szervezését még folyó évben megkezdjék. Amennyiben e szervezés megkezdéséről szóló jelentés nov. 20-ig beérkezik, az ily egyesületek alapítási éveül az 1909. évet fogom tekinteni.

3. Tudván azt, hogy egyházmegyém számos plébániáján megalkult a Kath. Népszövetség, mivel az erre vonatkozó kimutatás

¹⁾ A fiókegyházak távolsága az anyaegyháztól kilométerekben feltalálható az 1896. évi kongrua összeírásban.

csak kevés plébániáról érkezett be, felszólítom a plébániahivatalokat, hogy az ide tartozó adatokat (hely, szervezés éve, tagok száma) pótlólag beszolgáltassák.

4. Hasonlóképen pótlásra szorul a felekezetenküliek számát jelző rovat. Ennek pontos vezetése céljából elrendelem, hogy még azon esetben is, ha valamely plébánia területén felekezetenküli nem volna, minden egyes plébániahivatal e körülményt jelezze.

PEEL